

Karikatury Boha

aneb jaký Bůh není.

To, co si mnoho lidí představuje pod pojmem Bůh, Bohu díky neexistuje. (Karl Rahner)

Jaký je vlastně Bůh?

Je těžké, dokonce i troufalé, lidským pohledem definovat Boha. Přesahuje všechny kategorie a pojmy a vymyká se naší představivosti. Přesto se lidé všech dob pokoušejí vytvářet svoje vlastní představy o Bohu. Někdy jsou natolik vzdálené originálu, že vztah s Bohem spíše narušují než umožňují. Z tohoto pohledu není divu, že řada lidí v Boha nevěří. Odmítají totiž jenom jakousi jeho karikaturu, o níž se domnívají, že vystihuje Boha, protože jim Boha dosud nikdo nepředstavil v pravém světle.

Ale: Bůh vstupuje do lidských dějin a dává se nám poznat! Nezjevuje se jako nějaká tajemná síla, ale jako osoba a přítel člověka. Přichází na náš svět v Ježíši Kristu: „V něm je přece vtělena všechna plnost božství“ (Bible, Koloským 2, 9).

Zkusme nyní ve světle Bible očistit některé zakořeněné představy lidí o Bohu aspoň od nejčastějších omylů a karikatur.

Staromódní Bůh

Je to roztřesený stařec s bílým vousem, možná podrážděný a zahořklý, protože ho většina světa nechce poslouchat. Dnešnímu světu ani trochu nerozumí, prostě mu „ujel vlak“... Kolikrát už jsme viděli podobného šedovlasého starce na nějaké kostelní fresce a možná museli poslouchat starodávné písničky ze zažloutlého zpěvníku, za doprovodu rozvrzaných varhan, v zatuchlém kostele. Všechno nám napovídalo, že Bůh a víra patří maximálně do muzea (pokud vůbec někam patří).

Ale: Bůh, v něhož věří křesťané, nestárne. Nejde o neschopného stařečka, který oplakává staré dobré časy. „Bůh, který učinil svět a všechno, co je v něm, ten je pánem nebe i země, a nebydlí v chrámech, které lidé vystavěli, ani si nedává od lidí sloužit, jako by byl na nich závislý; vždyť je to on sám, který všemu dává život, dech i všechno ostatní“ (Skutky 17, 24-25).

Bůh spící, vzdálený

Kdosi nazval tuto karikaturu „bohem - hodinářem“: Bůh uvedl vše do chodu, stanovil přírodní zákony a vzdálil se. A až svět „dotiká“, pak přijde vše vyúčtovat. Podle tohoto pojetí Bůh kdesi existuje, ale svět ponechává jen svému osudu, o jednotlivce se absolutně nezajímá. Člověk věřící v tuto karikaturu zastává krédo „co si neuděláš sám, to nemáš“!

Ale: Bůh je vždy s námi! Nebeský otec se nám představil v Ježíši Kristu jako Emmanuel - to znamená v překladu „Bůh s námi“ (Matoušovo evangelium 1, 23) - jako ten, kdo je nám blíže než my sami sobě, žádný detail našeho života mu není lhostejný.

Bůh policista

Bůh je tu od toho, aby sledoval naše přestupky, aby je evidoval a trestal. Jinými slovy - strážce zákona. Někteří z nás v dětství možná slýchali výhrůžku: „Pánbůh tě vidí a potrestá!“ Upřený pohled takového boha vyvolává strach a nejistotu: co zase bude, co jsem to zas provedl. Člověk pak žije s pocitem, že si Boží přízeň musí tvrdě zasloužit. A hlavně - nic se nepromíjí!

Ale: Ježíš nám představuje Boha, který nenávidí hříchy, ale miluje hříšníka. Bůh je Bohem milujícím! „Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očistí nás od každé nepravosti“ (1. list Janův 1, 9).

Vodič loutek

Takovýto bůh všechno řídí, nic se nedá ovlivnit, vše je dáno předem. Člověk na svém osudu nic nezmění ať dělá co dělá. Celý svět i život každého jednotlivce je jakoby neviditelnými drátky ovládán ze zákulisí. Věřící je pak jen uvědomělým božím otrokem - bez vlastní vůle, názorů, přání a tužeb. Ještě hůře - jeho přání nebo názory jsou předem nežádoucí.

Ale: Bůh respektuje svobodu člověka! Ježíš Kristus mluvil o jiném vztahu mezi Bohem a člověkem: „Nenazývám vás služebníky, ale přáteli“ (Janovo evangelium 15, 15). Apoštol

Pavel píše, že křesťané jsou „spolupracovníky na Božím díle“ (1. list Korintským 3, 9). Tedy žádní otroci, žádné loutky.

Bůh pro případ nouze

Člověk vyhledává Boha jen jako „záchranku“ v situacích, kdy selhávají lidské prostředky.

V takovém vztahu však mnohdy chybí důvěra, namísto ní nastupuje obchod: „Jestliže to dobře dopadne, slibuji, že...“, „Když se budu modlit, očekávám, že...“ A jestliže Bůh takto nefunguje, ztrácíme o něj zájem.

Ale: Bůh je Otec i přítel zároveň. Chce nést naše bolesti a problémy, ale nejen to. Bůh touží po důvěrném vztahu s námi - takovém, jaký bývá jen mezi otcem nebo matkou a dítětem, mezi přáteli, manželi.

Děda Mráz, Santa Klaus

Bůh je v této karikatuře dobráckým dědečkem, který má v popisu práce nosit dárky, pracovat pro blaho člověka a odstraňovat mu z cesty veškeré těžkosti. Je to bůh tolerantní a hlavně nenáročný. Chápe, že jsme slabí, náš hřích a zlo vždycky omlouvá, v podstatě mu nic nevadí, je dobrák. Člověku se pak stírá rozdíl mezi dobrem a zlem. Vůči Bohu sice neprožívá strach, ale ani úctu a lásku.

Ale: Bůh nám nemůže pomoci, nemůže nás zachránit (spasit) bez naší vůle, bez naší vůle a bez naší spolupráce. Bůh je nesmírně dobrý a milosrdný. Právě proto nás chce vytrhnout z otroctví zla a hříchu, ze začarovaného kruhu vlastního sobectví, který by nás zlikvidoval. Bůh nenávidí hřích, ale hříšníka miluje. Nabízí nám svou pomoc a Bůh je skutečně dobro samo a proto i pro nás neumí chtít nic než dobro. Právě proto nás chce vytrhnout ze začarovaného kruhu vlastního sobectví, jež nás ničí. A právě proto dokáže mít i nároky - nespokojí se s tím, abychom zůstali provždy nezralými dětmi. „Koho Pán miluje, toho vychovává.“(Žd 12,6).

Bůh trapič

Takový bůh si v lidském utrpení přímo libuje. Kdo se má dobře, měl by mít pomalu pocit viny a honem si nějaké trápení vyrobit. Člověk s takovou představou působí tísnivě, i když se může vykázat náročnými asketickými výkony. Možná v nich vidí prostředek k získávání zásluh a božského uznání, potvrzení své hodnoty, proto je tolik vyhledává.

Ale: Bůh nám sice neslibil, že ze světa odstraní veškeré trápení. Ani křesťanovi se utrpení nevyhne. Slíbil však sílu a pokoj, aby nás nezdrtilo. Již Starý zákon nás ujišťuje, že „z rozmaru lidské syny nepokoří ani nezarmoutí“ (Pláč 3, 33). V evangeliích vidíme, že Ježíš nemoci nerozdával, ale uzdravoval.

„Cosi“ nad námi

Podle tohoto pojetí je Bůh jen vysoká inteligence, vyšší moc, vesmírná vše-pronikající energie. Ale ne živá bytost, s níž je možné žít ve vztahu. Člověk sice rozumem uznává, že Bůh může existovat, ale nekomunikuje s ním. Tento bůh nezná cit. Nemá soucit ani se mnou ani se světem.

Ale: Bůh je živou osobou, se kterou můžeme mít osobní vztah. Přichází v Ježíši Kristu na Zem, aby člověka oslovil, dal se mu poznat, nabídl mu svou pomoc a cestu k sobě.

Křesťanská víra není jen uznáním Boží existence nebo ztotožněním se s naukou o Bohu, ale navázáním a prohlubováním osobního vztahu s Bohem. Je to život s Bohem.